

Z českých vlastí

ALOIS JIRÁSEK O SVĚM "HUSOVI."

Uváděti na jeviště známé historické postavy, znamená pro autora vždycky jistě nebezpečí. Jest mu začasť rozbitý falešnou tradicí, nebo rváti s představami, jež diváci přinesli si do divadla. Také když přišel Jirásek se svým "Janem Husem" na jeviště Nár. divadla, vyskytly se různé názory. Každý měl na mysli "svého" Husa, každý porovnával. Někteří chtěli v něm mít více ráznosti, činu, jiní oddávali se bez výhrady mohutnému dojmu.

Viděl jsem při jednom představení prostého muže, jemně při posledních obrazech kanuly po tvářích slzy.

"Jak je to krásné!" — pozvechli. — "Ale jedno bych chtěl vědět — jedi to všechno, všecko, jak zde líčeno, — pravdou..."

Bylo mlhavé dopoledne a nad pražskými domy tančily první vločky sněhové, když zvolil jsem u bytu Aloise Jirásky. Bylo to v přízemí velkého domu na Novém Městě, kde právě v rohu náležá se mistrova pracovna. Okna její vedou do tiché ulice a na druhé straně dívají se k řece přes vodu na levý břeh a malebným pozadím Kinské zahrady a Petřína. Zde u psacího stolu, jenž stojí uprostřed útulné pracovny, zasedá Jirásek ke svým dílům, zde vznikl "Hus" a zde rostou pod jeho rukou vzrůstající "Památi," na jejich pokračování těší se tisíce českých čtenářů.

Bylo skoro úplně šero, když u sedli jsme u tohoto stolu, pokrytého rukopisy a korekturami a když Jirásek rozhovořil se o své práci.

"Musil jsem právě psaní zanechat," pravil po mé omluvě. — "Není téměř vidět. Při umělému světle pracuji vůbec málo. Moje oči toho nenesou. A dni jsou nyní tak krátké!"

"Na čem nyní pracujete?"
"Píšu dále svoje paměti... píšu je na pokračování... jak se dá, někdy více, někdy méně. Nyní co jsem na penzi, mám dosti volného času..."

"Dočkáme se tedy brzy třetího díla vaší trilogie. Psalo se, že "Žizka" a "Hus" jsou částí historického cyklu..."

"Nelze mluvit v pravém slova smyslu o cyklu, ale měl jsem úmysl, aby dramata měla jistou spojitost. Nejdrive "Jan Hus," pak "Jan Žizka," a na konec "Roháč z Dubě." Rozvrhl jsem si již látku, ale posud jsem nezadal. Letošní jubileum mne také trochu zdrželo. Bylo třeba odpovídati na mnoho dopisů — však to znáte."

"Jak jste byl spokojen s provedením "Husa" na Národním divadle?"

"Velice. Kdybych měl mluvit o p. Vojanovi, musil bych říci samou chválou. A výprava! Ta byla již všeobecně oceněna."

"Když už mluvíme o Husovi, dovoluji mi otázku. Slyšel jsem v dovedle debaty o tom, co je v dramatu tvůrčí fantazie a co historickou pravdou. Je celý děj věrně založen na historii?"

"Ano. Řídl jsem se dle toho, co je dnes známo a snažil jsem se vystihnouti věrně celé ozdušití doby. Činil jsem tak vždy ve svých historických dramatech. Nejsem toho názoru, že by básnický duch musil býti poután vždy historií. Také jsem si mnohé podrobnosti a detaily sám vytvořil. Ale to, že podkládají se osobám, jež žily v dřívějších stoletích, moderní myšlenky, že překazují se století do století, to neshledávám správným. Viděl byste, kdyby někdo do dramatu dnešní doby chtěl vkládati myšlenky třeba ze XIV. století, jak by to vzbudilo odpor..."

"Hus je tedy věrným obrazem tehdejších událostí..."

"Ano. Vždy v přírodním smyslu úderů a blesků se zápisů Petra z Mladonovic, který byl jasně napsán a četitelný a který byl při vyšetření Husův svědkem. Zápisů nejprve byly latinské, pak pořídil z nich autor český výtažek. Tento čítal se ve své tek av. Jana Husi, dokud se ještě slavil, v kostelích. Rovněž i písničky, které se v kuse zpívají, jsou podány tak, jak se zachovaly."

"Vyskytlo se též mínění, že v líčení Pálčova posledního setkání učiněna byla jistá koncese..."
"Nikoliv, i tato scéna jest vyličeána věrně dle historických pramenů. I některá slova jsou tu tak, jak byla promluvena. Hus Pálčovi na konec odpustil. Zajímalovo je, že jsem byl již několikráte tázán, co stalo se pak s Pálčcem. Pokud vím, žil v Polsku, a přednášel na krakovské univerzitě. Pravděpodobně dočkal se ještě velkých bouří. Vskak když jsem jel přes Krakov za "Bratrstvem," vzpomněl jsem si na dvoře krakovské univerzity na něho. Petr z Mladonovic, jehož zápisů jsem použil, byl vysvěcen a stal se farářem u sv. Michala, kde Hus měl po svém vysvěcení první kázání. A byl tu pochován i ministr Petr z Frimburka, který rovněž v mém kuse vystupuje. Jeho chof byla skutečně uvědoměná etička Husova. Letopisy Tropolanské, o kterých se v kuse mluví, dal skutečně ministr přeložit do češtiny. Tehdejší farář od sv. Vojtěcha je osobnost známou. Ale i Žofka ze Zderazu, kterou hraje p. Huebnerová, skutečně žila. Křestní jméno její neznáme, ale víme, že žila na Zderazu a byla rozhodnou Husitkou, že napsala traktát, a povídá se, že dokonce i vystoupila po smrti Husově na kazatelnu. Jak vidíte, jsou i menší postavy, vedle těch, které každý zná, historicky pravdivé!"

gra se zakrvácela. "Vaterland" píše dále, že to, co dnes mladoběšské vedení jmenuje "positivní politikou," není nic jiného než návrat k základním zásadám politiky staročeské. Článek "Vaterlandu" končí: "On — prof. dr. Bráf — proti němuž kdysi všechny díky zůřivého stranického zášti byly vytaseny a jenž měl býti popraven jako nezhůstěnější zosobnění toho, co na odsuzovaném staročeství přímo jako národním zločinem bylo prohlášeno, neshkává se u českých stran ani na jediném místě s odporem, ale dodá jí jen účty na cestě k těžkému úřadu, k němuž ho povolala vážná doba. A také Němecl, kteří jinak váživě usilují o to, aby zastaralí Čechu cestu, jež vede k moči a ke stupňům trůnu, se skloněnou zbraňi propouštějí tohoto dosud živého Staročecha."

Rukopisy královédvorské a zelenohorské chemicky zkoušeny v Paříži a Turíně. Otázka pravosti rukopisů královédvorského a zelenohorského, jež zavdala kdysi podnět k plameným bojům, ustoupila v posledních dobách zcela do pozadí a v kružích odporu rukopisů považována byla za definitivně vyřízenou naprostým popřením jejich pravosti. Před nedávnem vzbuzen však znovu o zapadlou aféru zájem. Neznámý vlastenec, věřící dosud v pravost rukopisů, vypsal cenu na nejlepší obranu rukopisů. A ač výzva k novému boji přijata byla nanejmeně skepticky, možno již dnes za znamenati překvapující výsledek nového zkoumání starých památek. Rukopisy byly podrobeny chemickým zkouškám v Paříži a Turíně. V Paříži děly se zkoušky za přítomnosti známého slavisty a přítele národa českého profesora Lagera a jak se tvrdí, přinesly zastanečím pravosti rukopisů velké zadosudnění. Francouzští učenici prohlásili a naprostou určitostí, že literární díla pocházejí ze staré doby, že všechny chemicky zkoušený materiál nasvědčuje jejich počátku označovanému původu. Še strany těchto učenců nebyla prý vyslovena jediná pochybnost, jediná námítka proti jejich pravosti. Potvrdili se tyto výsledky, bude to mít patrně za následek novou veřejnou rozpravu o rukopisech a snad i úplnou rehabilitaci vzácných památek českého přemnictví.

Krameriova vnučka zemřela. — Na Král. Vinohradech zemřela s. Gabriela Krameriova, dcera e. k. místopředsedního rady. Zemřela byla pravnučkou prvního českého žurnalisty a bojovníka v době národního obrození Václava Matěje Krameria a počívala pro svou milou a dobrou povahu u všech známých všeobecně účty a vážností.

Spisovatel Aug. E. Mužík, redaktor "Světozora," zachvácen byl vážnou chorobou, jejíž hrozné příznaky bohudík již pomínují. Tichý a velmi sympatický pracovník na poli české literatury, zvláště belletrie a poesie, zotavuje se již opět včelchle, i možno pravem doufati, že dosáhne opět bývalého úplného zdraví.

Obecní dům města Prahy otevřen. Na oslavu otevření Obecního domu vystaveného nákladem skoro 10,000,000 korun, uspořádal Spolek českých žurnalistů v Praze zahajovací koncert v nádherné Smetanově síni. Při koncertu účinkoval slavný komorní virtuos František Ondříček, Pěvecké sdružení pražských učitelů, Česká Filharmonie, bývalý bariton Národního Divadla Kroupa, kolaraturní pěvkyně paní J. Jedličková a klavírní virtuos B. Goselhofer. Program zahájen prolegem "Triumf umění" s průvodem varhan a zakončen Sukovou symfoničkou básní "Praga." Přes to, že ceny míst ke koncertu byly od 3 do 25 korun, byl zájem neobyčejný.

Zavraždit sestru? V obci Dědku u Živane na Paršubicku odhalen byl brutální zločin. Od 19. listopadu poškozená 25letá Kristina Dokonalová nalezena byla dne 22. listopadu ve svém obydlí zavražděna a jako podezřelý s ōsu zatčen bratr její Josef Dokonal, zaměstnaný u hostinského Fr. Poláka v Přelouči, a jeho provláni sestra Marie Honecová z Puchlovic. O tom, co sběhnu předcházel, sděluje se: Před dvěma měsíci se manžel majitel u-

středil v Dědku pan Jan Dokonal, zanechav po sobě tři děti, jmenovaného syna Josefa Dokonala, a dcery Kristinu Dokonalovou a Marii, provdanou Honecovou, bydlící v Puchlovicích. Brzo po smrti otcové prodaly děti zděděnou ucedlost dělníku Františku Cineibuchovi v Živanech. Dne 19. listopadu dlela Kristina Dokonalová v Živanech u Cineibuchů a ve 4 hodiny odpoledne nastoupila zpáteční cestu domů. — Brzy za ní šel Cineibuch a prodlel pak až do 12½ hod. v noci u hostině Fr. Kohlíka v Dědku. Při svém návratu všiml si, že v protějších obydlí Dokomalové jest tma. Když druhého dne šel opět k Dokomalové, nalezl dyře zavražděné a rovněž tak i po oba dny následující. To bylo mu již nápadné, i vnikl oknem do obydlí. Nalezl tam postel ustlanou, i odhrnul svezhnici a spatřil k svému úžasu mrtvolu Kristiny Dokomalové. — Poduška byla zkrvácela a rovněž zeď u postele potřísněna byla krví. U kamen ležela zakrvácelá sekýra. Pátráním se zjistilo, že mezi zavražděnou a sourozenci ostatními panovaly sváry o dědičství. Proto začalo se čtenictví sháněti v Přelouči po Josefu Dokonalovi a vyšetřilo, že Dokonal dne 19. listopadu od 1 hod. odpol. až do 9. hod. več. byl pryč, a že po návratu byl velice rozčilen. — Nápadno bylo, že lince od kočile spálil a že čistil si šaty teplou vodou. Dokonal a jeho sestra Honecová byli zatčeni.

Mladá vražednice osvozena. Marie Novotná, 15letá chůva, ve službě Františka Bláhy v Přemýšlce, která svědomí jí čletého hoeba kamenem utloukla a mrtvolu do močálu uchovávala, byla pražským porotním soudem viny sprostěna a ihned na svobodu propuštěna.

Drobná kronika. — Na Žizkové byl přejel vlečným vozem pouliční dráhy a usmreen 17letý Josef Maroušek, zřízenec poštovního telegrafu. — Mrtvola byla odnesena do blízkého domu, kde v témže okamžiku nastal ve třetí patře nový poplach. Byl tam nalezén 45letý obchodní sluha Jan Podrabský, oběšený na klíce svého bytu.

V Libni oběsil se 67letý cihlářský mistr Jan Křivánek.

V Dejvicích zastřelil se holičský pomocník Josef Kytka z Křečelav.

Na novostavbě kostela v Brně zaměstnaný montér Viktor Nohel z Přívozu byl převáživším se na něj sloupem zabít.

Ve svém bytě na Havičkově náměstí v Praze oběsil se 41letý domovník Alojs Šimounek.

V hradecké nemocnici zemřel za strašných bolestí následkem pokousání vzteklym psem Fr. Bouček, rolník a první radní z Věkoš.

V obchodě M. Friedmanna v Karlíně zaměstnaný 23letý Rudolf Hemza z Chrásti u Chrudimi stěhl třikrát z revolveru na 22letou kasmírku Kamilu Zapnerovou a těžce jí zraniv, prostřelil si pak lebku. Skutku dopustil se z choromyslností.

Dne 25. listopadu zastřelil se na Pořích mladík, v němž byl nyní zjištěn 23letý krejčovský pomocník Rudolf Kuták ze Rytyně u Náchoda. Zoufal si pro pokročilou plícní chorobu.

Na trati Ostroměš-Lhota Sárová severozápadní dráhy byla nalezena mrtvola 31letého pečářského pomocníka Josefa Bažanta a Hořie. Jak jeho matka udala, o dešel Bažant ráno z domova koupit vúz a vzal s sebou 126 korun. Ježto peníze nebyly u mrtvoly nalezeny, soudí se, že se Bažant stal obětí vraždy, ale dle dobrozdání soudního lékaře není vyloučeno, že jde o sebevraždu.

Vády zdrav. — Nejen nemocní potřebljí Severovy Pilulky pro játra, i zdraví meli by je někdy užívat. Napomáhají přirodě co ochrana proti neduhům a meli by je občas užívat každý, kdo si přeje býti vždy zdravý. Účinkují na odvádění nepotřebných látek z těla, upravují a udržují zdravé výkony jater a posilují zažívání. Zlepšují těchto pilulek bývá odstraňena. Na prodej v lékárnách. Cena 25c. W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa.

Zdravé, šťastné děti
a dorostlí lidé nalézají se v těch domácnostech, kde
DRA. PETRA
HOBOKO
Je domácí lékem. Vylučuje nečistoty ze soustavy tělesné a tvoří novou, bohatou, červenou krev a buduje pevné kosti a svaly. Připraveno z čistých zdravých dávkách kořenek a bylin zvíště se hodících pro děti a lidi slabé soustavy těla.
V užívání po více než sto let je časem zkoušeno a časem vyzkoušeno.
Ne jako jiné léky, nelze ho dostati v lékárnách, ale dodává se lidem přímo od jediných vyrobitelů a majitelů. Adresujte: 19-29
DR. PETER FAHRNEY & SONS CO. SO. MOYNE AVE. Chicago.

Střevíce, které dají nohám odpočin.k.
Vyrábíme střevíce nejlepšího druhu. Svršky a podešve z nejlepší kůže. Nač kupovat obuv z výhodnějších továrn, když se vyrábí také zboží na západě.
Každý pár těchto střevic jest zaručen. Obchodníci nechtě nám dopišou pro vzorky. tf
Kirkendall & Co., Omaha, Vyrábitele nejlepší obuvi na západě pro západní lid.

Piana na mírné splátky!
Jsou to piana zaručená. Šestatřicet let v obchodu a p any je rekord
A. HOSPE CO., Omaha, Nebr.
Doporučujeme
HOSPEOVA
PIANA.
Jsou zhotovena z Walnut oak aneb mahagonu. Pěkná děcka na každém.
Mírné měsíční splátky, anebo za hotové.
Obehraní piana a varhany velmi lacino. Dopište si o katalog a cenník. 43-tf
A. HOSPE CO.
1513 Douglas ulice. OMAHA, NEB.

SEVERO-NĚMECKÝ LLOYD
Pravidelná poštovní a paroplavební doprava
z Baltimore do Brémen
přimo po nových dvanácti parních od 7,500 do 10,000 tun nosnosti:
Rhein, Main, Neckar, Cassell, Breslau, Koeln, Hannover, Frankfurt, Brandenburg, Chemnitz.
II. kajuta z Baltimore do Brémen od \$57,50 nahoru
Tyto parníky mají pouze jednu třídou kajut, která označena jest...
II. kajuta.
Všve jmenované parníky jsou výhradně nové, vřetěně zbudované a salony zařízené, pokoje kajutní na palubě. Elektrické osvětlení ve všech prostorách.
Další správy podávají generální jednatelé:
aneb jejich zástupci v zemi.
A. SCHUMACHER & CO., No. 7. S. Gay St., Baltimore, Md
H. CLAUSENIUS & CO., 95 Dearborna Str. Chicago, Illinois

Hledáte pozemek?
Kalifornie jest ten nejlepší stát pro zřízení si vlastního domova a uložení peněz, poněvadž zraky celého světa jsou obráceny k Pacifickému pobřeží. Východní kapitalisté kupují velké lány pozemků, ježto dobře ví, až bude dohotoven Panamský průplav, že pozemky vystoupí do nedozírné výše následkem toho, že budeme mít pro naše plodiny otevřený obchod do celého světa. Dále podněbí zdejší jest to nejkrásnější a nejpříjemnější na světě. Zima jest vůbec neznáma, není se zde třeba obávat ani krupobíti ani cyklónů a možno se těšiti příjemnému podněbí po celý rok. Končný důvod pro zakoupení si pozemku v Kalifornii jest ten, že Vám můžeme podati ty nejlepší pozemky za mírnou cenu — od \$15 do \$100 akr.
Vlastníme pozemky pod vládním kanálem a můžeme Vám poskytnouti ty nejlepší podmínky. Váš známý W. J. Bullis, který cestoval po mnoha roků ve středních státech z hospodářskými stroji, jest prvním českým a úspěšným rolníkem v Glenn Co. jest našim jednatelem, takže Vám není třeba obchodovati s cizincem. O mapy a další podrobnosti dopište si český neb anglicky na 233me
W. J. Bullis, Hamilton City, Elkhorn & Son, Orland, Cal., Cal., český zástupce. majitelé.